

A las
adressatas ed als adressats
da la consultaziun
tenor la glista

Cuir, ils 10 da november 2010

**Consultaziun tar il sboz d'ina lescha davart l'integraziun sociala e professionala
d'umans cun impediments**

Stimadas dunnas e stimads signurs

Cun l'acceptaziun dal conclus federal davart la nova concepziun da la gulivaziun da finanzas e da la repartiziun da las incumbensas tranter la confederaziun ed ils chantuns ils 28 da november 2004 (NGF) è passada la cumpetenzza per finanziair las instituziuns per persunas cun impediments da la confederaziun als chantuns. Tenor l'art. 112 lit. b da la constituziun federala (CF; CS 101) èsi dapi il 1. da schaner 2008 chausa dals chantuns da promover l'integraziun da persunas cun impediments tras contribuziuns per la construcziun e per la gestiun da chasas da dimora, da lavuratori e da centers da di. La legislaziun executiva correspundenta è vegnida deliberada da las chombras federalas ils 6 d'october 2006. La lescha federala davart las instituziuns per promover l'integraziun da persunas invalidas (LIPInv; CS 831.26) circumscriva las finamiras da l'integraziun sco er lur princips. Ils art. 1 fin 9 LIPInv han survegnì vigur legala cun l'entrada en vigur da la NGF il 1. da schaner 2008. Per realisar questas finamiras ha il chantun Grischun ordavant adattà las leschas correspundentas.

La revisiun da la lescha davart la promoziun da persunas cun impediments (lescha d'impedids; DG 440.000) sco er da l'ordinaziun respectiva (DG 440.010) è vegnida fatga cun il relasch general davart la nova concepziun da la gulivaziun da finanzas e da la repartiziun da las incumbensas tranter la confederaziun ed ils chantuns en il chantun Grischun (B18 / 2006-2007, p. 1937ss). La legislaziun revedida correspunda a las directivas federalas tenor ils art. 1 fin 9 LIPInv. Tuts dus relaschs èn en vigur dapi il 1. da schaner 2008. Els resguardan la

midada da las cundiziuns generalas structuralas, legalas e finanzialas e dattan al chantun la pussaivladad d'ademplier sia nova rolla en la planisaziun, en la direcziun ed en la finanziaziun da las instituziuns per umans creschids cun impediments. Ultra da quai garanteschon els ch'il chantun sa participescha als custs da la dimora en ina instituziun tant enavant, che naging na sto dumandar agid social pervia da questa dimora.

Per garantir la cuntinuitad necessaria a las personas cun impediments pertutgadas ed a las instituziuns respectivas ha il legislatur relaschà ina regulaziun transitorica. Tenor l'art. 197 cifra 4 CF ston ils chantuns pajar vinavant durant almain 3 onns las "prestaziuns vertentas" da la confederaziun e suenter uschè ditg, fin ch'els disponan d'in concept chantunal per promover l'integraziun da personas invalidas ch'è approvà dal cussegl federal.

La conferenza da las directuras e dals directurs chantunals dals affars socials da la Svizra orientala han decidì ils 16 da matg 2008 d'elavurar cuminaivlamain ils concepts chantunals tenor l'art. 10 LIPIInv per mauns dal cussegl federal.

Il concept dal chantun Grischun sa basa sin il model che la CDAS ost ha deliberà ils 4 da zercladur 2009. Tenor la pretensiun da l'art. 10 al. 1 LIPIInv èn las instituziuns e las organisaziuns vegnidas consultadas en la perioda dals 13 da november 2009 fin ils 15 da december 2009. Renviements substanzials ch'èn resultads da la consultaziun èn vegnids resguardads en il concept qua avant maun. Ils 13 d'avrigl 2010 ha la regenza deliberà il concept per mauns dal cussegl federal. Quel ha approvà formalmain il concept ils 24 da settember 2010.

En il concept ha la regenza mussà, co che las prestaziuns duain vegnir indemnissadas e co che la planisaziun da las purschidas da las instituziuns per personas cun impediments duain vegnir concepidas en il futur.

In nov sistem da finanziaziun ch'è orientà a las prestaziuns ed al subject duai remplazzar l'indemnisaziun da las prestaziuns ch'è orientada al deficit e ch'è limitada, sco ch'ella vegn applitgada da la confederaziun. La finanziaziun futura è orientada al basegn individual d'assistenza da las personas cun impediments. Il basegn d'assistenza vegn registrà cun in sistem da classificaziun. La classificaziun permetta da fixar pauschalas standardissadas per finanziaziun las differentas prestaziuns d'assistenza a favur da personas cun impediments. Cun ina finanziaziun d'object orientada al subject vegnan indemnissadas vinavant las prestaziuns da las instituziuns.

La planisaziun dal basegn duai vegnir fatga en cooperaziun cun ils chantuns da la CDAS ost e duai s'orientar tant vi da las persunas che profitan d'ellas sco er vi da las furnituras ed ils furniturs. Ultra da quai èn vegnids tractads ils suandants temas: la moda da collavurar cun las instituziuns, ils princips da la scolaziun professiunala e da la furmaziun supplementara professiunala dal persunal spezialisà, la procedura da mediaziun en cas da dispitas tranter las persunas invalidas e las instituziuns, la moda da collavurar cun auters chantuns e la planisaziun per realisar il concept.

Per realisar ils princips ch'èn fixads en il concept han ils set chantuns da la CDAS ost ed il chantun Turtig furmà in'organisaziun da project la stad 2009. Las gruppas da lavur han concretisà la realisaziun dal sistem da finanziaziun, da la planisaziun da la purschida e dals criteris da qualidad. En quest connex èn er vegnids fatgs tests dal sistem da classificaziun dal basegn d'assistenza individual (BAI) cun las instituziuns. Ultra da quai è quest sistem vegnì collià cun la finanziaziun.

La moda da proceder per finanziaziun e per diriger las purschidas per umans cun impediments ch'è preschentada en il concept na po betg vegnir realisada cun la lescha d'impedids actualmain vertenta. Perquai èsi stringentamain necessari da stgaffir ina nova lescha.

Nus As suttamettain il sboz d'ina lescha davart l'integraziun professiunala e sociala da persunas creschidas cun impediments ed As envidain d'exprimer Vossa opiniun.

Ans inoltra per plaschair Vossa posiziun fin il pli tard ils **21 da schaner 2011**. Ils documents da consultaziun pudais Vus chargiar giu da la pagina d'internet dal departament d'economia publica e fatgs socials (www.dvs.gr.ch). Per ans facilitar l'evaluaziun essan nus engraziaivels, sche Vus ans consegnais Vossa posiziun per e-mail (info@dvs.gr.ch). Grazia fitg!

Salids amicabels

DEPARTAMENT D'ECONOMIA

PUBLICA E FATGS SOCIALS

Il schef:

cusseglier guvernativ Hansjörg Trachsel

Agiunta

- adressatas ed adressats da la consultaziun